

Jak udržitelně hospodařit?

Podklady k zadání

Řešte hypotetický případ zemědělského hospodaření a jeho střetů s vybranými zájmy na ochraně životního prostředí ve vazbě na pravidla podmíněnosti (cross compliance) a požadavky platných environmentálních právních předpisů.

Zemědělsky obhospodařovaný pozemek (půdní blok) o výměře 28 ha s kulturou standardní orná půda. Pěstuje se zde kukuřice. Pozemek sousedí s útvarem povrchových vod. Jde o mírně svažité pozemek (sklon 6°). Na pozemku se nachází skupina několika dřevin.

- a) Povrchové vody jsou za pomoci systému zavlažovacích zařízení využity k zavlažování pozemku;
- b) Při hospodaření jsou aplikována hnojiva až k břehové čáře předmětného vodního útvaru;
- c) K hnojení půdy je používána mj. kejda (hnojivo s rychle uvolnitelným dusíkem);
- d) Na shrabaných hromadách byly spáleny bylinné zbytky;
- e) Při hospodaření byla poškozena jedna dřevina a zničeno ptačí hnízdo;
- f) Při aplikaci přípravku na ochranu rostlin byl zasažen i sousední pozemek.

Dostupné informace o pozemku

- Výměra: 28 ha
- Kultura: standardní orná půda
- Plodina: kukuřice
- Další informace
 - mírně svažité pozemek (sklon 6)
 - pozemek sousedí s útvarem povrchových vod – zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
 - skupina dřevin na pozemku = dřevina rostoucí mimo les (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny) + ekologicky významný prvek (NV č. 307/2014)
- Jaké další informace byste si měli o zemědělsky obhospodařovaném pozemku zjistit, abyste mohli lépe posoudit (ne)splnění uvedených aspektů?
 - Územní ochrana, úroveň erozního ohrožení
 - Zdroje: LPIS, KN, územně plánovací dokumentace, geoportál

Pravidla podmíněnosti

Povinné Požadavky Hospodaření (PPH, angl. SMR)

Kontrolované požadavky podle aktů EU (směrnice a nařízení)

Dobrý Zemědělský a Environmentální Stav (DZES, angl. GAEC)

Kontrolované požadavky podle standardů specifikovaných na základě obecného unijního rámce

Formu a metodu kontroly kontrolovaných požadavků si stanoví členský stát

Vyhláška č. 48/2017 Sb. v aktuálním znění

K jednotlivým popsaným aspektům a) – f) najděte odpovídající pravidlo nebo pravidla podmíněnosti, příp. i ustanovení právního předpisu, které může být dotčeno (nejen protiprávním jednáním).

Určete u každého pravidla či právního ustanovení v bodě 1 příslušný kontrolní orgán a došlo-li k porušení právní povinnosti, stanovte právní důsledky.

K problematice
povrchových vod a
zemědělskému
hospodaření
*„povrchové vody jsou
za pomoci systému
zavlažovacích zařízení
využity k zavlažování
pozemku“*

- *DZES 2: Žadatel, který využívá v souladu s § 6 odst. 1 vodního zákona zvláštní technické zařízení k zavlažování, předloží pro tento účel platné povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, které bylo vydáno v souladu s vodním zákonem.*
- Hodnocení porušení, chybí-li platné povolení
 - Rozsah porušení je **VELKÝ**, závažnost je **VELKÁ**, porušení je **NEODSTRANITELNÉ**
- Kontrolní orgán: SZIF
- Související zákonné povinnosti
 - Zákon o vodách §§ 8 a 9

K problematice
povrchových vod a
zemědělskému
hospodaření
„při hospodaření jsou
aplikována hnojiva až
k břehové čáře
předmětném vodního
útvary“

- DZES 1a: *Žadatel na jím užívaném dílu půdního bloku sousedícím s útvarem povrchových vod splňuje podmínky pro aplikaci hnojiv a přípravků na ochranu rostlin ve stanovených pásmech vymezených kolem vodních útvarů tím, že zachová uvnitř i vně zranitelných oblastí ochranný pás nehnojené půdy stanovený podle § 12 nařízení vlády č. 262/2012 Sb. o šířce nejméně 3 m od břehové čáry.*
- Hodnocení porušení:
 - Rozsah porušení dle délky: ??
 - Závažnost dle blízkosti: VELKÁ (do 1 m)
 - Trvalost: NEODSTRANITELNÉ
 - Nebezpečí pro zdraví lidí a zvířat: ANO
- Kontrolní orgán: ÚKZÚZ
- Související zákonné povinnosti
 - Zákon o vodách § 33 a 39

K problematice ochrany
půdy a zemědělskému
hospodaření

*„k hnojení půdy je
používána mj. [kejda](#)
(hnojivo s rychle
uvolnitelným dusíkem)*

POUZE PRO ZRANITELNÉ
OBLASTI

- PPH 1/1: Byl dodržen zákaz použití dusíkatých hnojivých látek v období zákazu hnojení?
- PPH 1/2: Byly při hnojení jednotlivých plodin dodrženy limity stanovené v příloze č. 3 k nařízení vlády č. 262/2012 Sb.?
- PPH 1/3: Byl dodržen maximální limit 170 kg N/ha/rok v použitých organických, organominerálních a statkových hnojivech v průměru zemědělského podniku?
- PPH 1/4: Jsou kapacity skladovacích prostor pro statková hnojiva dostatečné pro potřebu jejich uskladnění?
- PPH 1/6: Jsou v blízkosti útvaru povrchových vod udržovány ochranné pásy v šířce nejméně 3 m od břehové čáry?
- PPH 1/7: Byl na zemědělských pozemcích dodržen zákaz používání dusíkatých hnojivých látek na půdu zaplavenou, přesycenou vodou, promrzlou nebo pokrytou sněhem?
- PPH 1/8: Splňují skladovací prostory pro statková hnojiva kvalitativní požadavky z hlediska ochrany vod?

K problematice ochrany povrchových a podzemních vod a zemědělskému hospodaření
„k hnojení půdy je používána mj. kejda (hnojivo s rychle uvolnitelným dusíkem)“

- DZES 3a: *Žadatel v souladu s § 38 a § 39 vodního zákona při zacházení se závadnými látkami podle předpisu Evropské unie upravujícího společná pravidla pro režimy přímých podpor dodržuje pravidla vedoucí k ochraně povrchových a podzemních vod a životního prostředí tím, že*
 - *a) při manipulaci se závadnými látkami zajistí ochranu povrchových a podzemních vod, blízkého okolí a životního prostředí.*
 - *c) skladuje závadné látky tak, aby nedošlo k jejich úniku, popřípadě k jejich nežádoucímu smísení s odpadními nebo srážkovými vodami a zároveň zajistí, aby technický stav skladovacích zařízení závadných látek splňoval kvalitativní požadavky vodního zákona.*
- Kontrolní orgán: ÚKZÚZ
- Související zákonné povinnosti
 - Zákon o vodách § 39 a nařízení vlády č.
 - Zákon o hnojivech § 8

K problematice
ochrany půdy a
zemědělskému
hospodaření
„mírně svažité
pozemek,
sklonitost 6°“

- DZES 4: Žadatel na jím užívaném dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury standardní orná půda, jehož průměrná sklonitost přesahuje 4°,
 - zajistí po sklizni plodiny založení porostu ozimé plodiny nebo víceleté pícniny,
 - nebo provede některé z těchto opatření:
 - ponechání strniště sklizené plodiny na dílu půdního bloku do založení porostu následné jarní plodiny,
 - podmínutí strniště sklizené plodiny a jeho ponechání bez orby až do založení porostu následné jarní plodiny,
 - ponechání půdy po pásovém zpracování do založení porostu následné jarní plodiny, nebo
 - osetí dílu půdního bloku nejpozději do 20. září meziplodinou a zachování souvislého porostu meziplodiny nejméně do 31. října.
- Hodnocení porušení
 - Rozsah dle chybějícího pokryvu: méně než 1, 1-2, více než 2 ha
 - Závažnost: VELKÁ
 - Trvalost: NEODSTRANITELNÉ
- Kontrolní orgán: SZIF

K problematice
ochrany půdy a
zemědělskému
hospodaření
*„standardní orná
půda, pěstuje se
zde kukuřice“*

- DZES 5 a ochrana erozně ohrožené půdy
 - *Žadatel zajistí, že v rámci jím užívaného dílu půdního bloku se zemědělskou kulturou standardní orná půda se nebude vyskytovat souvislá plocha*
 - *kukuřice, brambor, řepy, bobu setého, sóji, slunečnice a čiroku pěstovaných bez použití odpovídající půdoochranné technologie pro tyto plodiny o velikosti větší než 4 ha, která obsahuje souvislou plochu erozně ohrožené půdy větší než 2 ha nebo jejíž výměra je z více než 50 % pokryta erozně ohroženou půdou*
- Informace o erozní ohroženosti
 - Viz LPIS, příp. <https://mapy.vumop.cz/>

K problematice
ochrany půdy a
zemědělskému
hospodaření
*„na shrabaných
hromadách (bodově)
byly spáleny bylinné
zbytky“*

- DZES 6a: *Žadatel nepálí na jím užívaném dílu půdního bloku s druhem zemědělské kultury orná půda bylinné zbytky.*
- Hodnocení porušení
 - Rozsah dle plochy: do 1 ha MALÝ
 - Závažnost: STŘEDNÍ (bodově)
 - Trvalost: NEODSTRANITELNÉ
- Kontrolní orgán: SZIF

K problematice
ochrany biodiverzity
a zemědělskému
hospodaření
*„Při hospodaření byla
poškozena jedna
dřevina a zničeno
ptačí hnízdo“*

- DZES 7a: *Žadatel nezruší a nepoškodí krajinný prvek podle § 5 odst. 2 písm. a) nařízení vlády č. 307/2014 Sb., (...) uvedené podmínky se nevztahují na zásahy provedené se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody a krajiny.*
- Hodnocení porušení
 - Rozsah dle počtu zasažených KP: MALÝ
 - Závažnost dle druhu zasaženého KP: VELKÝ
 - Trvalost: NEODSTRANITELNÉ
- Kontrolní orgán: SZIF
- Související zákonné povinnosti
 - Zákon o ochraně přírody a krajiny §§ 7 a 8

K problematice
ochrany biodiverzity
a zemědělskému
hospodaření
„Při hospodaření byla
poškozena jedna
dřevina a zničeno
ptačí hnízdo“

- DZES 7b: *Žadatel dodrží zákaz řezu dřevin v době od 31. března do 1. listopadu, pokud nebyl k řezu udělen souhlas příslušného orgánu ochrany přírody a krajiny.*
- Hodnocení porušení
 - Rozsah dle počtu zasažených KP: MALÝ
 - Závažnost : střední
 - Trvalost: NEODSTRANITELNÉ
- Kontrolní orgán: SZIF
- Související zákonné povinnosti
 - Zákon o ochraně přírody a krajiny §§ 7 a 8

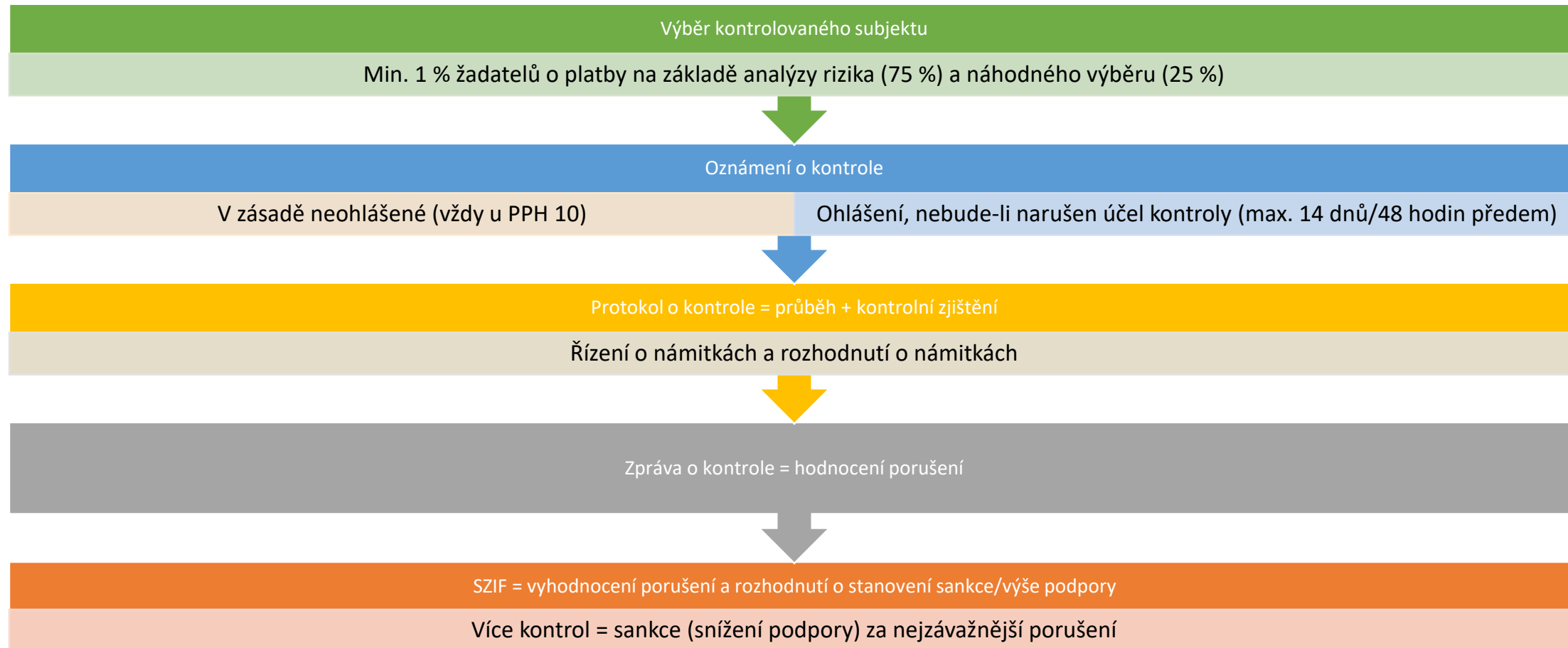
K problematice
ochrany biodiverzity
a zemědělskému
hospodaření
*„Při hospodaření byla
poškozena jedna
dřevina a zničeno
ptačí hnízdo“*

- PPH 2/2: *Nedošlo v souvislosti se zemědělským hospodařením k poškození nebo zničení dřevin rostoucích mimo les v rozporu se zákonem?*
 - Rozsah: MALÝ, závažnost dle doby poškození, trvalost: ODDSTRANITELNÉ
- PPH 2/3: *Nedošlo v souvislosti se zemědělským hospodařením k závažnému rušení (zejména během rozmnožování a odchovu mláďat) nebo jinému škodlivému zásahu do jejich přirozeného vývoje (včetně usmrcení nebo zničení vývojových stadií) vybraných druhů ptáků nebo poškozování obývaných stanovišť s negativním dopadem na populaci těchto druhů, zejména při hospodaření na plochách určených k jejich rozmnožování?*
 - Rozsah: MALÝ, závažnost dle doby zásahu, trvalost: NEODSTRANITELNÉ
- Kontrolní orgán: ČIŽP
- Související zákonné povinnosti
 - Zákon o ochraně přírody a krajiny §§ 5a a 7

K problematice
ochrany vody a půdy
a zemědělskému
hospodaření
*„při aplikaci přípravku
na ochranu rostlin byl
zasažen i sousední
pozemek“*

- PPH 10/6: *Byl přípravek aplikován tak, aby nedošlo k zasažení rostlin mimo pozemek, na němž se prováděla aplikace?*
 - Rozsah: STŘEDNÍ až VELKÝ, závažnost: STŘEDNÍ, trvalost: NEODSTRANITELNÉ, přímé nebezpečí pro zdraví: ANO
- Kontrolní orgán: ÚKZÚZ
- Související zákonné povinnosti
 - Nařízení EU č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh
 - Zákon o rostlinolékařské péči
 - Občanský zákoník

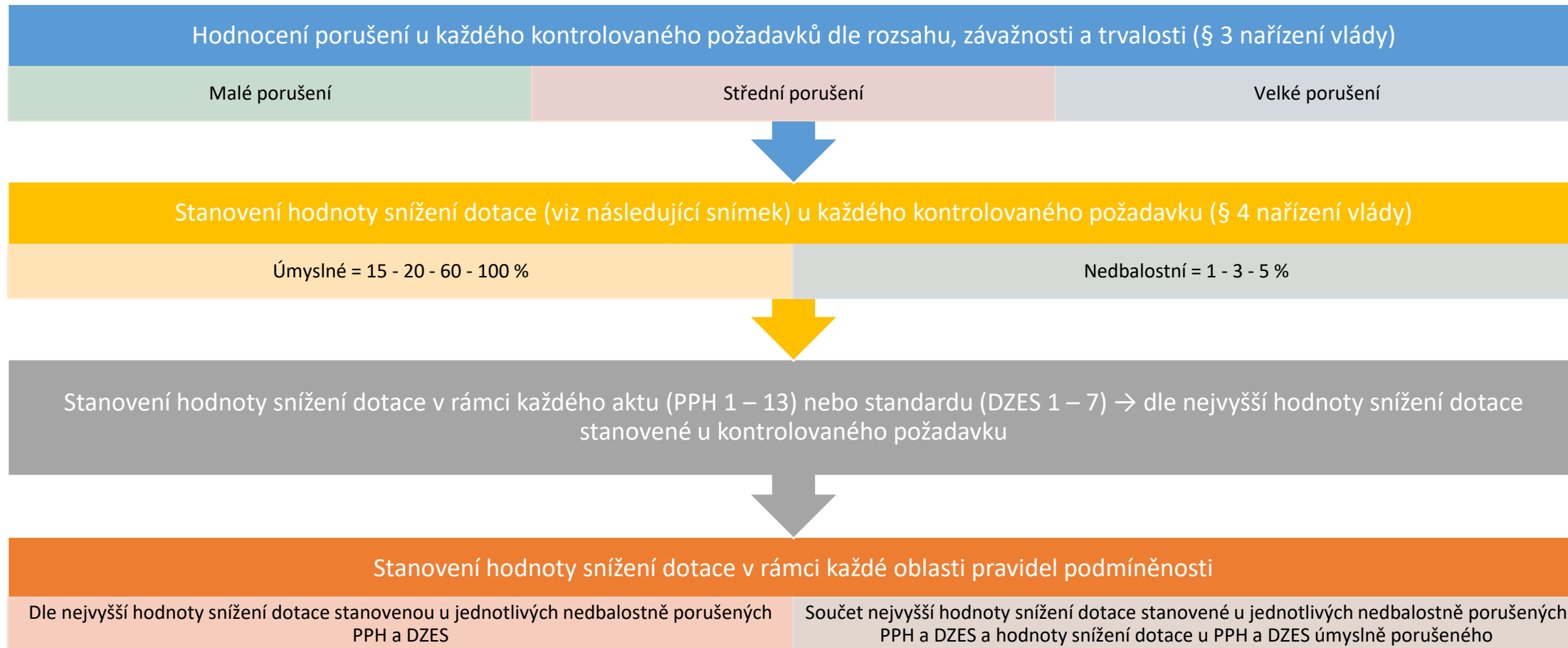
Průběh kontroly v režimu správního a kontrolního řádu

Kontroly na místě

- Formy kontrol
 - Fyzická kontrola na místě - terénní inspektor
 - Dálkový průzkum Země = zpracování a vizuální interpretace družicových snímků + rychlá polní návštěva = interpretace družicových snímků pomocí fotodokumentace
- Principy
 - Neoznámení provedení předem
 - Povinnost strpět = předpokládaný souhlas
 - Povinnost součinnosti (přístup, doklady, evidence)
 - Znemožnění kontroly = porušení závazku = zamítnutí jednotné žádosti
- Zahájení kontroly = první kontrolní úkon
 - Předložení průkazu inspektora nebo doručení oznámení o kontrole
- Ukončení kontroly = poslední kontrolní úkon
 - Protokol o kontrole do 30, max. 60 dnů
 - Doručení protokolu o kontrole
 - Námitky proti protokolu o kontrole (písemné, odůvodněné)
 - Do 15 dnů od doručení
 - Zahájení řízení o námitkách → rozhodnutí o námitkách (bez odvolání)
 - Marné uplynutí lhůty pro podání námitek/vzdání se práva podat námitky/doručení rozhodnutí o námitkách

Postup při hodnocení porušení a stanovení sankce dle nařízení vlády č. 48/2017 Sb. a nařízení EU č. 640/2014

Hodnoty snížení v případě porušení požadavku z nedbalosti

Rozsah	Závažnost	Trvalost	
		Odstranitelná	Neodstranitelná (trvalé porušení)
malý	malá	1	1
	střední	1	3
	velká	3	3
střední	malá	1	3
	střední	3	3
	velká	3	5
velký	malá	3	3
	střední	3	5
	velká	5	5

Hodnoty snížení v případě úmyslného porušení

Rozsah	Závažnost	Trvalost	
		Neodstranitelná (trvalé porušení)	Odstranitelná
malý	malá	15	15
	střední	20	15
	velká	20	20
střední	malá	20	15
	střední	20	20
	velká	60	20
velký	malá	20	20
	střední	60	20
	velká	100	60

Porušení zákonných povinností

- Ukládání nápravných opatření v návaznosti na kontrolní zjištění (viz protokol o kontrole)
 - Rozhodování dle správního řádu
- Uplatňování odpovědnosti za přestupek v režimu dotčených právních předpisů
 - Ukládání pokut
 - Principy správního trestání dle zákona o přestupcích

Jaká pravidla
greeningu dopadají na
uvedený pozemek?
Jaké další informace
musíte o pozemku a
hospodaření na něm
získat, abyste mohli
posoudit, zda byla
dodržena?

- Povinnost diverzifikace plodin při hospodaření na orné půdě nad 10 ha (1.6. – 31.8.)
 - Povinnost deklarace a zákresu plodin
 - Povinnost pěstovat min. 2 plodiny (do 30 ha) a hlavní plodiny nesmí zabrat více než 75 % orné půdy
 - Snížení
 - Plocha, která má být použita k výpočtu ekologické platby (greening) se sníží o dvojnásobek plochy hlavní plodiny, jež je vyšší než 75 % celkové plochy zjištěné orné půdy.
- Povinnost vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu při hospodaření na orné půdě nad 15 ha
 - Povinnost vyhradit alespoň 5 % z výměry, např. úhor, krajinné prvky, ochranný pás, ...
 - Váhové koeficienty pro jednotlivé EFA
 - Snížení
 - Plocha, která má být použita k výpočtu ekologické platby (greening) se sníží o desetinásobek nenalezené plochy EFA.

Doporučené zdroje k řešení

- Právní předpisy
 - Nařízení vlády č. 48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor
 - Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách
 - Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o zranitelných oblastech
 - Zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech
 - Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
 - Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči
- Příručka podmíněnosti 2021, dostupná z: [Prirucka CC 2021 final 23 12 2020 web2.pdf \(eagri.cz\)](#)
- Metodická příručka pro přímé platby 2021, dostupná z: https://eagri.cz/public/web/file/674460/Metodicka_prirucka_PP_pro_rok_2021_3_2021.pdf
- Veřejný registr půdy, dostupný z: [Veřejný registr půdy - LPIS \(eagri.cz\)](#)